

BESZÁMOLÓK

SZEMLEK

REFERÁTUMOK

PÁLYÁZAT

Nemzeti Kulturális Alap

Az NKA könyvtári szakkollégiumának pályázati döntése

A *Nemzeti Kulturális Alap (NKA)* könyvtári szakkollégiumának legutóbbi pályázati felhívása 1996. március 4-én jelent meg. A beérkezett pályázatokat 1996. május 16-án bírálta el a kollégium.

E pályázat céljára szerényebb összeget, 25 millió forintot irányzott elő az NKA. Ugyanakkor – a meghíúsult Közkönyvtárak Éve néven futó program pótlására – kiemelt támogatást, további 150 millió forintot bízott a kollégium gondjaira.

A 25 millió forintot közel hétszeresen „jegyezték túl” a könyvtárak: a beérkezett 278 pályázó összesen 172 millió támogatást igényelt. Ez az arányszám jól érzékelteti, milyen nehéz helyzetben volt a kollégium döntései meghozatalakor. Először is ki kellett válogatnia azokat a pályázatokat, amelyeket támogatásban kívánt részesíteni. A válogatás általában nem a pályázat minőségétől függött, hiszen az esetek túlnyomó többségében a könyvtárak nagyon is fontos feladatokhoz, alaposan indokolva kérték az NKA segítségét; a kollégium inkább bizonyos témaköröket emelt ki, hogy a rendelkezésre álló keret felhasználásának határfokát növelni tudja. Azonban még így sem sikerült a kiválasztott 112 pályázat túlnyomó részénél a kért támogatás teljes összegét megadni; a kollégium abban bízik, hogy a pályázók más források hozzájárulására is számíthatnak, ő maga inkább csak az ösztönző, a *katalizátor* szerepére vállalkozhatott.

A pályázatok hét témakörbe sorolhatók.

1. Kutatás és fejlesztés

A 77 pályázó 35 millió forintot igényelt, s közülük 22 részesült összesen 3,8 millió forint támogatásban. Ez alkalommal különös figyelmet kaptak az állomány kiértékelésére, a használói igények vizsgálatára és egy-egy régió könyvtári és információs stratégiai tervének kidolgozására irányuló kutatások. A kollégium azon van, hogy a *rokon témán* (pl. az egyetemi és főiskolai hallgatók igényei) *dolgozó kutatók, kutatócsoportok között kapcsolatot teremtsen.*

2. Adatbázisok építése

A 69 pályázó 73 millió forintra nyújtotta be kérését, de az e célra jutó 6,09 millió forintból csak 30-an részesültek. Elsősorban azok, akik *országos terjesztésű, több könyvtárban is hasznosítható, számítógépes adatbázis építésére* adtak be pályázatot, s azok, akik a *helyi érdekű, helyismereti* adatbázisokhoz kértek támogatást. A kiválasztott projektek közül említést érdemel pl. a CD-ROM-os információhordozók központi katalógusa, a PRESSDOK információs szolgáltatás továbbfejlesztése, a hazai CD-hangfelvételek adatbázisa, a művészeti információs adatbázis; a helyismereti vállalkozások közül talán a helyi újság teljes szövegű tárolására irányuló kísérletet kell kiemelni. Ez alkalommal a könyvtárak helyi katalógusainak visszamenőleges számítógépre vitelét a kollégium nem tudta támogatni. (E célra egyébként egyszer már 20 millió, a közeljövőben további 10 millió forintot irányzott elő meghívásos pályázatok keretében.)

3. Nemzeti és etnikai kisebbségek könyvtári ellátásának javítása

A pályázó könyvtárak száma 32 volt, 14,3 millió forintnyi nagyon is indokolt igénnyel. Közülük 22 részesült összesen 2,95 millió forintos támogatásban, kényszerűen alacsony összegekkel. A kollégium azon volt, hogy elsősorban a *könyvbeszerzésre irányuló igényt* vegye tekintetbe, s a letéti ellátást nyújtó nagyobb könyvtárak mellett igyekezett a helyi könyvtáraktól beérkezett pályázatokat is méltányolni.

4. Továbbképzések és konferenciák

A 68 pályázóval és 20,6 milliós igénnyel szemben 27-en részesültek összesen 3,9 millió forintban. A kollégium mindenekelőtt a Magyar Könyvtárosok Egyesületéből beérkezett pályázatokat fogadta el (ez alkalommal a Könyvtári és Informatikai Kamarától kevesebb igényt jelzett), mert úgy gondolta, hogy így tudja leginkább támogatni a *könyvtáros szakma valós szükségleteinek* (pl. a számítógépes hálózatok használatával foglalkozó tanfolyamok, az országos könyvtáros vándorgyűlés, az V. Nemzetközi Könyvtári és Informatikai Szimpózium) kielégítését. E témakör keretében lehetett segíteni a szomszéd országok magyar könyvtárosainak továbbképzésére irányuló erőfeszítéseket (pl. a III. Békéscsabai Szeminárium, a Babes-Bolyai Egyetem hallgatóinak tanulmányútja). A külföldön működő magyar könyvtárosok IV. világtalálkozója is a kiemelten támogatott konferenciák között szerepel.

5. Könyvtárhasználati segédletek

19 pályázó kért összesen 8,1 millió forintot, s hatan kaptak együttesen 1,1 milliót. Ennek az összegnek közel felét szánta a kollégium az új *könyvtárosi kézikönyv* elkészítésére.

6. Szoftverfejlesztés

A több mint száz, főként közművelődési könyvtár közös vállalkozásában készülő, *integrált könyvtári számítógépes rendszer kifejlesztésének* befejező munkálataira a kollégium 6 millió forintot irányzott elő (8,4 volt az igény), amelyek felhasználását az e könyvtárakat tömörítő Könyvtáros Egyesülés nevű szervezetre bízta.

7. Restaurálás

A könyvtári anyagok restaurálása ugyan nem szerepelt e jelen pályázat témakörei között, de az előbbi pályázatra annyi és olyannyira indokolt kérés érkezett a kollégiumhoz, hogy egy szerény összeg: 1,16 millió forint indokolt volt a négy függőben maradt igény kielégítésére. (Közöttük van a

Pannonhalmi Bencés Könyvtár egyik állományrészének penésztelenítése is.) A kollégium egyébként azon van, hogy a korábbi pályázatra beérkezett restaurálási igényeket anyagi lehetőségeihez mért fokozatossággal kielégítse.

* * *

Megjegyzendő, hogy nyolc pályázattal (8 millió forintnyi igény) a kollégium nem tudott érdemben foglalkozni, mert nem estek a kiírás témaköreibe.

Papp István

(az NKA Könyvtári Kollégiumának vezetője)

„Fókuszban a könyvtár” kiemelt támogatás a könyvtárak részére

Az NKA Bizottságának határozata szerint az alap rendelkezésére álló pénzkeretből minden évben elkülönít egy jelentős összeget a kulturális élet egy-egy területének kiemelt támogatására. Az 1996. évben a könyvtári szakterület a kedvezményezettje a 150 millió forintos többlettámogatásnak.

A támogatás felhasználására a Könyvtári Kollégium pályázati felhívását az alábbi témakörökben és feltételekkel teszi közzé.

1. Könyvtári ellátó rendszerek megerősítése és kialakítása

A pályázati kiírás célja, hogy a *könyvtárak közötti együttműködés* előmozdításával javítsa a közművelődési könyvtári ellátást.

Pályázhatnak azok a megyei és városi könyvtárak (kivételesen más könyvtárak is), amelyek egy ellátó rendszer keretében nyújtanak könyvtári szolgáltatásokat egy-egy település vagy településcsoport önkormányzati közművelődési könyvtárainak.

A pályázat keretében megítélt összeg elsősorban az ellátó rendszer állományának (beleértve a könyveken kívül az egyéb dokumentumokat is, de nem az időszak kiadványokat) fejlesztését, illetve kialakítását szolgálja, de kisebb, technikai jellegű fejlesztések is számításba vehetők.

Ha az ellátó rendszer könyvtárai más-más fenntartó szervhez tartoznak, a pályázathoz csatolni kell a fenntartók nyilatkozatát az ellátó rendszerhez való csatlakozásról és az anyagi kötelezettségvállalásról.

Munkahelyi könyvtárak is csatlakozhatnak a városi és megyei könyvtár által beadott pályázathoz.

Központi szerepkörű munkahelyi könyvtárak önállóan csak akkor pályázhatnak, ha rendszereik keretében önkormányzati közművelődési könyvtárakat is ellátnak. E pályázatokhoz is csatolni kell a fenntartó szervek szándéknyilatkozatát és kötelezettségvállalását.

A pályázatokra előirányzott összeg 75 millió forint. Egy-egy pályázó nem kaphat 500 ezer forintnál kevesebbet, és 3 millió forintnál többet.

Az elnyert összeget a pályázó könyvtár nem utalhatja tovább harmadik félnek (még a pályázatban részt vevő társkönyvtáraknak sem), a beszerzett dokumentumok és eszközök azonban a pályázatban részt vevő könyvtárak közös javát kell, hogy szolgálják.

2. Közművelődési könyvtárak az egyetemi és főiskolai hallgatókért

A pályázati kiírás célja, hogy megerősítse azoknak a közművelődési könyvtáraknak az állományát, amelyek részt vesznek a *felsőoktatási intézmények hallgatóinak* ellátásában.

Pályázhatnak a megyei és a városi könyvtárak. Pályázatukhoz csatlakozhatnak más könyvtárak is. Ez esetben szükséges mellékelni a fenntartók szándéknyilatkozatát és kötelezettségvállalását is.

Pályázni lehet az állomány hiányainak felszámolására, az alsó éves hallgatók standard, kötelező és ajánlott olvasmányai többes példányainak beszerzésére, de időszaki kiadványok előfizetésére nem.

A pályázatban meg kell adni a könyvtárba 1995-ben beiratkozott hallgatók számát (lehetőleg tanintézeti bontásban), valamint az általuk kölcsönzött kötetek számát és hozzávetőleges tartalmi megoszlását. Ha a városi vagy megyei könyvtár vállalja a vonzáskörzetében lévő felsőoktatási intézmény(ek) központi könyvtári szerepkörének ellátását, a velük kötött megállapodást mellékelni kell a pályázathoz.

A megítélt összeget a pályázó könyvtár nem utalhatja tovább harmadik félnek, illetve feleknek, a tulajdonába került dokumentumokat azonban letétként átadhatja a vele közösen pályázó könyvtár(ak)nak.

A pályázatokra előirányzott összeg 30 millió forint. Egy pályázó nem kaphat 250 ezer forintnál kevesebbet, és 1 millió forintnál többet.

3. Telekommunikációs kapcsolatok megteremtése

A pályázati kiírás célja, hogy elősegítse megteremteni azokat a *technikai feltételeket* (telefaxok, telekommunikációs vonalak és szoftverek, modemek, számítástechnikai eszközök stb.), amelyek révén a közművelődési könyvtárak csatlakozhat-

nak a hazai és a nemzetközi információs és könyvtárközi rendszerekhez és hálózatokhoz.

Pályázhatnak az önkormányzati közművelődési könyvtárak.

A pályázatokra előirányzott összeg 20 millió forint.

4. A társadalom könyvtárképének megváltoztatása

A pályázati kiírás célja, hogy megerősítse és továbbfejlessze az 1995-ben meghirdetett „Összefogás a könyvtárakért” elnevezésű mozgalom eredményeit. Pályázhatnak az önkormányzati közművelődési könyvtárak. Előnyben részesülnek azok a pályázatok, amelyek egy-egy megye vagy városkörnyék különböző típusú könyvtárainak együttműködésére építenek, s amelyek az 1997-ben lebonyolítandó akciók konkrét tervét tartalmazzák.

A pályázatokra előirányzott összeg 5 millió forint.

5. Retrospektív katalóguskonverzió

A pályázati kiírás célja, hogy elősegítse a nagy tudományos könyvtárak *katalógusainak számítógépesítését*. A pályázaton részt vehet a Janus Pannonius Tudományegyetem Könyvtára, a József Attila Tudományegyetem Központi Könyvtára, a Miskolci Egyetem Központi Könyvtára, az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár, valamint a Veszprémi Egyetem Központi Könyvtára.

Pályázati feltételek:

- az elnyert támogatásból csak külföldi kiadványok leírásai konvertálhatók;
- a leírásokon szereplő adatokból a hatályos magyar szabvány szerint kell a gépi rekordot elkészíteni;
- a megfelelő fordítóprogram elkészülte után a rekordokat HUNMARC formátumban kell bármely hazai könyvtár rendelkezésére bocsátani, s érték csak az átadással kapcsolatosan ténylegesen felmerült költségeket szabad felszámítani;
- a pályázat keretében elnyert összegeket hardver beszerzésére nem lehet fordítani, csak rekordok előállítására (a konverziót külső cégtől is meg lehet rendelni);
- a pályázónak javaslatot kell tennie arra vonatkozóan, milyen szakterületen, milyen időhatárok között megjelent művek leírásait kívánja konvertálni, s mely könyvtárakkal kíván együttműködni a kettőzések elkerülése végett;
- egy-egy rekord előállítására legfeljebb 250 forintot lehet előirányozni, amely összegnek tartalmaznia kell minden járulékos kiadást is; a pályázónak 1997. december 30-ig minimum

8000, számítógéppel kezelhető rekordot kell elkészítenie.

A pályázatokra előirányzott összeg 10 millió forint.

6. Könyvtárközi kölcsönzési alap

A pályázati kiírás célja, hogy kísérletet indítson az országos könyvtárközi kölcsönzés anyagi alapjainak megteremtésére. A kísérlet célja annak a mechanizmusnak a kialakítása, amelynek révén a szolgáltatást nyújtó könyvtárak ráfordításaiért térítésben részesülhetnek, a szolgáltatást igénybe vevő könyvtárak terhei pedig könnyebbé válhatnak. A kísérletnek választ kell adnia arra a kérdésre is, mekkora központi előirányzat kívánatos a rendszer működtetéséhez, milyen források jöhetnek számításba a finanszírozására, mekkora terhek hárulhatnak a szolgáltatást nyújtó és igénybe vevő könyvtárakra, valamint a használókra.

A pályázatnak tartalmaznia kell a realizálni kívánt koncepció kifejtését, a kísérlet költségvetését, az elszámolás módszereit, a külföldi és hazai dokumentumokért fizetendő térítési díjat a szolgáltató könyvtáraknak, a kísérleti szakaszba bevont könyvtárak körét, a részvétel feltételeit stb. (A kísérlet szempontjából nem minősül könyvtárközi kölcsönzésnek egy-egy megye önkormányzati közművelődési könyvtárai között, vagy egy-egy felsőoktatási intézmény könyvtárai – legyenek bár más-más telephelyen – között, vagy azonos fenntartóhoz tartozó könyvtárak (pl. akadémiai intézeti könyvtárak) között lebonyolított átkölcsönzés).

A kísérlet lebonyolítására pályázatot nyújthat be bármely könyvtár vagy vállalat, illetve vállalkozás (pl. kft., bt.). A pályázatra előirányzott összeg 5 millió forint, amelyből a pályázó saját költségeire 10–15%-ot számolhat el.

7. Részvétel a nemzetközi együttműködésben

A pályázati kiírás célja, hogy előmozdítsa a hazai könyvtárak bekapcsolódását a nemzetközi könyvtári és információs rendszer különféle vállalkozásaiba, kísérleteibe, valamint szolgáltatásaiba.

Pályázni lehet az együttműködés személyi és anyagi-technikai jellegű kiadásainak fedezetére. Pályázatot nyújthat be bármely könyvtár. Előnyben részesülnek azok a pályázatok, amelyek az Európai Unió és az Európa Tanács projektjeihez való csatlakozásra irányulnak, továbbá azok, amelyek a

közép- és kelet-európai országok könyvtárügyével való együttműködést kívánják erősíteni.

A pályázatokra előirányzott összeg 5 millió forint.

* * *

Pályázni az NKA Igazgatósága által rendszeresített adatlapon lehet, amely a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* című szaklap 1996. évi júniusi számában is megjelent. (A lapban megjelentetett adatlap felhasználható és sokszorosítható.)

Minden pályázathoz külön adatlapot kell kitölteni és benyújtani. A hiányosan vagy pontatlanul kitöltött adatlapok, illetve a megjelölt határidőn túl beérkezett pályázatok érvénytelenek.

A pályázatokat kizárólag postai úton

1996. szeptember 15-ig

lehet benyújtani a *Nemzeti Kulturális Alap Igazgatóságának* címére (1062 Budapest, Bajza u. 32.).

A benyújtáshoz szükséges adatlap az igazgatóság címen, továbbá a Művelődési és Köznevelési Minisztérium Ügyfélszolgálati Irodáján (1052 Budapest, Szalay u. 10–14. földszint) szerezhető be személyesen; az igazgatóságtól – bélyeggel ellátott A/4-es válaszboríték megküldésével – postai úton is igényelhető.

Az NKA pénzeszközei nem használhatók fel építési jellegű beruházásokra, felújításokra, állandó fenntartási és üzemeltetési célokra, alaptőke emelésére, továbbá nem ruházhatók át harmadik fél részére. A pályázati felhívásban nem közölt feltételeken kívül a 8/1994. (IV. 26.) MKM rendelet az irányadó.

A kollégium fenntartja magának a jogot, hogy mind a benyújtott pályázatokat, mind a nyertes pályázatok megvalósulását a helyszínen szakmailag és pénzügyileg ellenőrizze.

A kollégium a pályázatokat a benyújtási határidőtől számított 60 napon belül bírálja el, és a döntés eredményéről a pályázókat értesíti.

A pályázattal kapcsolatos felvilágosítást technikai jellegű ügyekben az NKA Igazgatóságától írásban és *Bazsalya Györgyné*től telefonon (tel./fax: 322-6808 vagy 351-5463), érdemi kérdésekben a kollégium tagjaitól (*Ambrus Zoltán* 66-454-354, *Csaba Gabriella* 321-2527, *Domsa Károlyné* 111-4683, *Gomba Szabolcsné* 52-316-666, *Illyés Katalin* 175-0240, *Papp István* 118-5815, *Poprády Géza* 155-6167) lehet kérni.

Könyvtári Kollégium